

श्री विष्णुसहस्रनाम

श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ओं ।

विष्णुसहस्रनाम पीटिके (१३ स्लोक)

वैशंपायन उवाच

श्रुत्वा धर्मानशेषेण पावनानि च सर्वशः ।

युधिष्ठिरः शांतनवं पुनरेवाभ्यभ्याषत ॥ १ ॥

युधिष्ठिरः

किमेकं दैवतं लोके किं वाप्येकं परायणं ।

स्तुवंतः कं कमर्चतः प्राप्नुयुर्मानवाः शुभम् ॥ २ ॥

को धर्मः सर्वधर्माणां भवतः परमो मतः ।

किं जपन्मुच्यते जंतुर्जन्मसंसारबंधनात् ॥ ३ ॥

भीष्मः

जगत्प्रभुं देवदेवमनंतं पुरुषोत्तमम् ।

स्तुवन्नामसहस्रेण पुरुषः सततोत्थितः ॥ ४ ॥

तमेव चार्चयन्नित्यं भक्त्या पुरुषमव्ययम् ।

ध्यायन् स्तुवन्नमस्यंश्च यजमानस्तमेव च ॥ ५ ॥

अनादि निधनं विष्णुं सर्वलोकमहेश्वरम् ।

लोकाध्यक्षं स्तुवन्नित्यं सर्वदुःखातिगो भवेत् ॥ ६ ॥

ब्रह्मण्यं सर्वधर्मज्ञं लोकानां कीर्तिवर्धनम् ।

लोकनाथं महद्भूतं सर्वभूतभवोद्भवम् ॥ ७ ॥

एष मे सर्वधर्माणां धर्मोधिकतमो मतः

यद्भक्त्या पुंडरीकाक्षं स्तवैरर्चन्नरः सदा ॥ ८ ॥
 परमं यो महत्तेजः परमं यो महत्तपः ।
 परमं यो महद्ब्रह्म परमं यः परायणम् ॥ ९ ॥
 पवित्राणां पवित्रं यो मंगलानां च मंगलम् ।
 दैवतं देवतानां च भूतानां योव्ययः पिता ॥ १० ॥
 यतः सर्वाणि भूतानि भवंत्यादियुगागमे ।
 यस्मिंश्च प्रलयं यांति पुनरेव युगक्षये ॥ ११ ॥
 तस्य लोकप्रधानस्य जगन्नाथस्य भूपते ।
 विष्णोर्नामसहस्रं मे श्रुणु पापभयापहम् ॥ १२ ॥
 यानि नामानि गौणानि विख्यातानि महात्मनः ।
 ऋषिभिः परिगीतानि तानि वक्ष्यामि भूतये ॥ १३ ॥
 वक्रतुंड महाकाय कोटि सूर्य समप्रभ
 निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्व कार्येषु सर्वद
 शुक्लांबरदरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजं
 प्रसन्न वदनं ध्यायेत् सर्व विघ्नोप शांतये

विष्णुसहस्रनाम (११७ स्लोक)

(१) विश्वं (२) विष्णुः (३) वशत्कारः (४) भूत भव्य भवत् प्रभुः
 (५) भूतकृत् (६) भूतभृत् (७) भावः (८) भूतात्म (९) भूतभावनः ॥
 १४ ॥

(१०) पूतात्मा (११) परमात्म (१२) मुक्तानां परमा गतिः

(१३) अव्ययः (१४) पुरुषः (१५) साक्षि (१६) क्षेत्रज्ञः (१७) अक्षरः ऐव
छ ॥ १५

(१८) योगः (१९) योग विदां नेता (२०) प्रधान पुरुषीश्वर
(२१) नारसिंहवपुः (२२) श्रीमान् (२३) केशवः (२४) पुरुषोत्तमः ॥ १६
॥

(२५) सर्वः (२६) शर्वः (२७) शिवः (२८) स्थणुः (२९) भूतादिः (३०)
निधिरव्ययः

(३१) संभवः (३२) भावनः (३३) भर्ता (३४) प्रभवः (३५) प्रभुः (३६)
ईश्वरः ॥ १७ ॥

(३७) स्वयंभूः (३८) शंभुः (३९) आदित्यः (४०) पुष्कराक्षः (४१)
महास्वनः

(४२) अनादिनिधनः (४३) धाता (४४) विधाता (४५) धातुरुथामः ॥
१८ ॥

(४६) अप्रमेयः (४७) हृषिकेशः (४८) पद्मनाभः (४९) अमरप्रभुः
(५०) विश्वकर्म (५१) मनुः (५२) त्वष्टा (५३) स्थविष्ट (५४) स्थविरो
ध्रुवः ॥ १९ ॥

(५५) आग्राह्यः (५६) शाश्वतः (५७) कृष्णः (५८) लोहिताक्षः (५९)
प्रतर्धनः

(६०) प्रभूतः (६१) त्रिकुम्भधम (६२) पवित्रं (६३) मंगलं परम् ॥ २०
॥

(६४) ईशान (६५) प्राणदः (६६) प्राणः (६७) ज्येष्ठः (६८) श्रेष्ठः (६९)

प्रजापतिः

(७०) हिरण्यगर्भः (७१) भूगर्भः (७२) माधव (७३) मधुसूदनः ॥ २१ ॥

(७४) ईश्वरः (७५) विक्रमी (७६) धन्वी (७७) मेधावी (७८) विक्रमः

(७९) क्रमः

(८०) अनुथम (८१) दुराधर्षः (८२) कृतज्ञः (८३) कृतिः (८४)

आत्मवान् ॥ २२ ॥

(८५) सुरेशः (८६) शरणम् (८७) शर्म (८८) विश्वरेता (८९) प्रजाभवः

(९०) अहः (९१) संवत्सरः (९२) व्यालः (९३) प्रत्ययः (९४) सर्वदर्शनः

॥ २३ ॥

(९५) आजः (९६) सर्वेश्वरः (९७) सिद्धः (९८) सिद्धिः (९९) सर्वादिः

(१००) अच्युतः

(१०१) वृषाकपिः (१०२) आमैयात्मा (१०३) सर्वयोगविनिसृतः ॥ २४

॥

(१०४) वसुः (१०५) वसुमनाः (१०६) सत्यः (१०७) समात्मा (१०८)

संमित (असंमित) (१०९) समः

(११०) अमोघः (१११) पुंडरीकाक्षः (११२) वृषकर्मा (११३) वृषाकृतिः ॥

२५ ॥

(११४) रुध्रः (११५) बहुशिराः (११६) भभुः (११७) विश्वयोनिः (११८)

सुचिश्रवाः

(११९) अमृतः (१२०) शाश्वतस्थणुः (१२१) वरारोहः (१२२) महातपाः

॥ २६ ॥

(१२३) सर्वगः (१२४) सर्वविद्बनुः (१२५) विश्वक्सेनः (१२६) जनार्दनः
(१२७) वेदः (१२८) वेदवित् (१२९) अव्यंगः (१३०) वेदांगः (१३१)
वेदवित् (१३२) कविः ॥ २७ ॥

(१३३) लोकाध्यक्षः (१३४) सुराद्यक्षः (१३५) धर्माद्यक्षः (१३६)

कृताकृतः

(१३७) चतुरात्मा (१३८) चतुर्व्युहः (१३९) चतुदंष्ट्र (१४०) चतुर्भुजः ॥
२८ ॥

(१४१) ब्राजिष्णुः (१४२) भोजनं (१४३) भोक्ता (१४४) सहिष्णुः (१४५)
जगदादिजः

(१४६) अनघः (१४७) विजयः (१४८) जेता (१४९) विश्वयोनिः (१५०)
पुनर्वसुः ॥ २९ ॥

(१५१) उपेंद्र (१५२) वामनः (१५३) प्रांशुः (१५४) अमोघः (१५५) शुचिः
(१५६) ऊर्जितः

(१५७) अतींद्रः (१५८) संग्रहः (१५९) सर्गः (१६०) धृतात्मा (१६१)
नियमः (१६२) यमः ॥ ३० ॥

(१६३) वैध्यः (१६४) वैद्यः (१६५) सदायोगीः (१६६) वीरहा (१६७)
माधवः (१६८) मधुः

(१६९) अतींद्रियः (१७०) महामायः (१७१) महोत्साहः (१७२) महाबलः
॥ ३१ ॥

(१७३) महाबुद्धिः (१७४) महावीर्यः (१७५) महाशक्तिः (१७६)

महाद्युतिः

(१७७) अनिर्देश्यवपुः (१७८) श्रीमान् (१७९) अमेयात्मा (१८०)

महाद्रिधृक् ॥ ३२ ॥

(१८१) महेश्वासः (१८२) महीभर्ता (१८३) श्रीनिवासः (१८४) सतांगतिः

(१८५) अनिरुद्धः (१८६) सुरानंदः (१८७) गोविंदः (१८८) गोविदांपतिः

॥ ३३ ॥

(१८९) मरीचिः (१९०) दमनः (१९१) हंसः (१९२) सुपर्णः (१९३)

भुजगोत्तमः

(१९४) हिरण्यनाभः (१९५) सुतपाः (१९६) पद्मनाभः (१९७) प्रजापतिः

॥ ३४ ॥

(१९८) अमृत्युः (१९९) सर्वदृक् (२००) सिंहः (२०१) संधाता (२०२)

संधिमान् (२०३) स्थिरः

(२०४) अजः (२०५) दुर्मर्षणः (२०६) शास्ता (२०७) विश्रुतात्मा (२०८)

सुरारिहा ॥ ३५ ॥

(२०९) गुरुः (२१०) गुरुतमः (२११) धामः (२१२) सत्यः (२१३)

सत्यपराक्रमः

(२१४) निमिषः (२१५) अनिमिषः (२१६) स्रग्वी (२१७) वाचस्पतिः

(२१८) उदारधीः ॥ ३६ ॥

(२१९) अग्रणीः (२२०) ग्रामणीः (२२१) श्रीमान् (२२२) न्यायः (२२३)

नेता (२२४) समीरणः

(२२५) सहस्रमूर्धा (२२६) विश्वात्मा (२२७) सहस्राक्षः (२२८) सहस्रपात्

॥ ३७ ॥

(२२९) आवर्तनः (२३०) (अ)निवृत्तात्मा (२३१) संवृतः (२३२)
संप्रमर्दनः

(२३३) अहःसंवर्तकः (२३४) वह्नि (२३५) अनिलः (२३६) धरणीधरः
॥ ३८ ॥

(२३७) सुप्रसादः (२३८) प्रसन्नात्मा (२३९) विश्वधृक् (२४०)
विश्वभुक् (२४१) विभुः

(२४२) सत्कर्ता (२४३) सत्कृतः (२४४) साधुः (२४५) जहनु (२४६)
नारायणः (२४७) नरः ॥ ३९ ॥

(२४८) असंख्येयः (२४९) अप्रमेयात्मा (२५०) विशिष्टः (२५१)
शिष्टकृत् (२५२) शिशुचिः

(२५३) सिद्धार्थः (२५४) सिद्धसंकल्पः (२५५) सिद्धिदः (२५६)
सिद्धिसाधनः ॥ ४० ॥

(२५७) वृषाही (२५८) वृषभः (२५९) विष्णुः (२६०) वृषपर्वा (२६१)
वृषोदरः

(२६२) वर्धनः (२६३) वर्धमानः (२६४) विविक्तः (२६५) श्रुतिसागरः ॥
४१ ॥

(२६६) सुभुजः (२६७) दुर्धरः (२६८) वाग्मी (२६९) महेंद्रः (२७०) वसुदः
(२७१) वसुः

(२७२) नैकरूपः (२७३) बृहद्रूपः (२७४) शिपिविष्टः (२७५) प्रकाशनः ॥
४२ ॥

(२७६) ओजस्तेजोद्युतिधरः (२७७) प्रकाशात्मा (२७८) प्रतापनः

(२७९) ऋद्धः (२८०) स्पष्टाक्षरो मंत्रः (स्पष्टाक्षरः+मंत्रः) (२८१)

चंद्रांशुः (२८२) भास्करद्युतिः ॥ ४३ ॥

(२८३) अमृतांशूद्भवः (२८४) भानुः (२८५) शशबिंदुः (२८६) सुरेश्वरः

(२८७) औषधं (२८८) जगतः सेतुः (२८९) सत्यधर्मपराक्रमः ॥ ४४ ॥

(२९०) भूतभव्यभवन्नाथः (२९१) पवनः (२९२) पावनः (२९३) अनलः

(२९४) कामहा (२९५) कामकृत् (२९६) कांतः (२९७) कामः (२९८)

कामप्रदः (२९९) प्रभुः ॥ ४५ ॥

(३००) युगादिकृत् (३०१) युगावर्तः (३०२) नैकमायः (३०३) महाशनः

(३०४) अदृश्यः (३०५) व्यक्तरूपः (अव्यक्तरूपः) (३०६) सहस्रजित्

(३०७) अनंतजित् ॥ ४६ ॥

(३०८) इष्टः (३०९) अविशिष्टः (विशिष्टः) (३१०) शिष्टेष्टः (३११)

शिखंडी (३१२) नहुषः (३१३) वृषः

(३१४) क्रोधहा (३१५) क्रोधकृत् (३१६) कर्ता (३१७) विश्वबाहुः (३१८)

महीधरः ॥ ४७ ॥

(३१९) अच्युतः (३२०) प्रथितः (३२१) प्राणः (३२२) प्राणदः (३२३)

वासवानुजः

(३२४) अपांनिधिः (३२५) अधिष्टानम् (३२६) अप्रमत्तः (३२७)

प्रतिष्ठितः ॥ ४८ ॥

(३२८) स्कंदः (३२९) स्कंदधरः (३३०) धुर्यः (३३१) वरदः (३३२)

वायुवाहनः

(३३३) वासुदेवः (३३४) बृहद्भानुः (३३५) आदिदेवः (३३६) पुरंदरः ॥

४९ ॥

(३३७) अशोकः (३३८) तारणः (३३९) तारः (३४०) शूरः (३४१) शौरिः
(३४२) जनेश्वरः
(३४३) अनुकूलः (३४४) शतावर्तः (३४५) पद्मी (३४६) पद्मनिभेक्षणः ॥

५० ॥

(३४७) पद्मनाभः (३४८) अरविंदाक्षः (३४९) पद्मगर्भः (३५०) शरीरभृत्
(३५१) महर्द्धिः (३५२) ऋद्धः (३५३) वृद्धात्मा (३५४) महाक्षः (३५५)
गरुडद्वजः ॥ ५१ ॥

(३५६) अतुलः (३५७) शरभः (३५८) भीमः (अभीमः) (३५९) समयज्ञः
(३६०) हविर्हरिः
(३६१) सर्वलक्षणलक्षण्यः (३६२) लक्ष्मीवान् (३६३) समितिंजयः ॥

५२ ॥

(३६४) विक्षरः (३६५) रोहितः (३६६) मार्गः (३६७) हेतुः (३६८)
दामोदरः (३६९) सहः
(३७०) महीधरः (३७१) महाभागः (३७२) वेगवान् (३७३) अमिताशनः
॥ ५३ ॥

(३७४) उद्भवः (३७५) क्षोभणः (३७६) देवः (३७७) श्रीगर्भः (३७८)
परमेश्वरः

(३७९) करणं (३८०) कारणं (३८१) कर्ता (३८२) विकर्ता (३८३) गहनः
(३८४) गुहः ॥ ५४ ॥

(३८५) व्यवसायः (३८६) व्यवस्थानः (३८७) संस्थानः (३८८) स्थानदः

(३८९) ध्रुवः

(३९०) परर्द्धिः (३९१) परमस्पष्टः (३९२) स्तुष्टः (३९३) पुष्टः (३९४)

शुभेक्षणः ॥ ५५ ॥

(३९५) रामः (३९६) विरामः (३९७) विरजः (३९८) मार्गः (३९९) नैयः

(४००) नयः (४०१) अनयः

(४०२) वीरः (४०३) शक्तिमतां श्रेष्ठः (४०४) धर्मः (४०५)

धर्मविदुत्तमः ॥ ५६ ॥

(४०६) वैकुंठः (४०७) पुरुषः (४०८) प्राणः (४०९) प्राणदः (४१०) प्रणवः

(४११) पृथुः

(४१२) हिरण्यगर्भः (४१३) शत्रुघ्नः (४१४) व्याप्तः (४१५) वायुः (४१६)

अधोक्षजः ॥ ५७ ॥

(४१७) ऋतुः (४१८) सुदर्शनः (४१९) कालः (४२०) परमेष्ठी (४२१)

परिग्रहः

(४२२) उग्रः (४२३) संवस्सरः (४२४) दक्षः (४२५) विश्रामः (४२६)

विश्वदक्षिणः ॥ ५८ ॥

(४२७) विस्तारः (४२८) स्थावरः (४२९) स्थाणुः (४३०) प्रमाणम्

(४३१) बीजमव्ययम्

(४३२) अर्थः (४३३) अनर्थः (४३४) महाकोशः (४३५) महाभोगः (४३६)

महाधनः ॥ ५९ ॥

(४३७) अनिर्विण्णः (४३८) स्थविष्ठः (४३९) भूः (अभूः) (४४०)

धर्मयूपः (४४१) महामखः

(४४२) नक्षत्रनेमिः (४४३) नक्षत्री (४४४) क्षमः (४४५) क्षामः (४४६)
समीहनः ॥ ६० ॥

(४४७) यज्ञः (४४८) इज्यः (४४९) महैज्यः (४५०) क्रतुः (४५१) सत्रम्
(४५२) सतांगतिः

(४५३) सर्वदर्शी (४५४) विमुक्तात्मा (४५५) सर्वज्ञः (४५६)
ज्ञानमुत्तमम् ॥ ६१ ॥

(४५७) सुव्रतः (४५८) सुमुखः (४५९) सूक्ष्मः (४६०) सुघोषः (४६१)
सुखदः (४६२) सुहृत्

(४६३) मनोहरः (४६४) जितक्रोधः (४६५) वीरबाहुः (४६६) विदारणः ॥
६२ ॥

(४६७) स्वापनः (४६८) स्ववशः (४६९) व्यापी (४७०) नैकात्मा (४७१)
नैककर्मकृत्

(४७२) वत्सरः (४७३) वत्सलः (४७४) वत्सी (४७५) रत्नगर्भः (४७६)
धनेश्वरः ॥ ६३ ॥

(४७७) धर्मगुप् (४७८) धर्मकृत् (४७९) धर्मी (४८०) सत् (४८१) असत्
(४८२) क्षरम् (४८३) अक्षरम्

(४८४) अविज्ञाता (४८५) सहस्रांशुः (४८६) विधाता (४८७) कृतलक्षणः
॥ ६४ ॥

(४८८) गभस्तिनेमिः (४८९) सत्वस्थः (४९०) सिंहः (४९१)
भूतमहेश्वरः

(४९२) आदिदेवः (४९३) महादेवः (४९४) देवेशः (४९५) देवभृद्गुरुः ॥

६५ ॥

(४९६) उत्तरः (४९७) गोपतिः (४९८) गोप्ता (४९९) ज्ञानगम्यः (५००)

पुरातनः

(५०१) शरीरभूतभृत् (५०२) भोक्ता (५०३) कर्पीद्रः (५०४) भूरिदक्षिणः

॥ ६६ ॥

(५०५) सोमपः (५०६) अमृतपः (५०७) सोमः (५०८) पुरुजित् (५०९)

पुरुसत्तमः

(५१०) विनयः (५११) जयः (५१२) सत्यसंधः (५१३) दाशार्हः (५१४)

सात्वतांपतिः ॥ ६७ ॥

(५१५) जीवः (५१६) विनयितासाक्षी (५१७) मुकुंदः (५१८)

अमितविक्रमः

(५१९) अंभोनिधिः (५२०) अनंतात्मा (५२१) महोदधिशयः (५२२)

अंतकः ॥ ६८ ॥

(५२३) अजः (५२४) महार्हः (५२५) स्वाभाव्यः (५२६) जितामित्रः

(५२७) प्रमोदनः

(५२८) आनंदः (५२९) नंदनः (५३०) नंदः (५३१) सत्यधर्मा (५३२)

त्रिविक्रमः ॥ ६९ ॥

(५३३) महर्षिः (५३४) कपिलाचार्यः (५३५) कृतज्ञः (५३६) मेदिनीपतिः

(५३७) त्रिपदः (५३८) त्रिदशाध्यक्षः (५३९) महाशृंगः (५४०) कृतांतकृत्

॥ ७० ॥

(५४१) महावराहः (५४२) गोविंदः (५४३) सुषेणः (५४४) कनकांगदी

(५४५) गुह्यः (५४६) गभीरः (५४७) गहनः (५४८) गुप्तः (५४९)

चक्रगदाधरः ॥ ७१ ॥

(५५०) वेधाः (५५१) स्वांगः (५५२) अजितः (५५३) कृष्णः (५५४) दृडः

(५५५) संकर्षणः (५५६) अच्युतः

(५५७) वरुणः (५५८) वारुणः (५५९) वृक्षः (५६०) पुष्कराक्षः (५६१)

महामनाः ॥ ७२ ॥

(५६२) भगवान् (५६३) भगहा (५६४) आनंदी (५६५) वनमाली (५६६)

हलायुधः

(५६७) आदित्यः (५६८) ज्योतिरादित्यः (५६९) सहिष्णुः (५७०)

गतिसत्तमः ॥ ७३ ॥

(५७१) सुधन्वा (५७२) खंडपरशुः (५७३) दारुणः (५७४) द्रविणप्रदः

(५७५) दिवस्पृक् (५७६) सर्वदृग् व्यासः (५७७) वाचस्पतिः (५७८)

अयोनिजः ॥ ७४ ॥

(५७९) त्रिसामा (५८०) सामगः (५८१) साम (५८२) निर्बाणं (५८३)

भेषजम् (५८४) भिषक्

(५८५) संन्यासकृत् (५८६) शमः (५८७) शांतः (५८८) निष्ठा (५८९)

शांतिः (५९०) परायणम् ॥ ७५ ॥

(५९१) शुभांगः (५९२) शांतिदः (५९३) स्रष्टा (५९४) कुमुदः (५९५)

कुवलेशयः

(५९६) गोहितः (५९७) गोपतिः (५९८) गोप्ता (५९९) वृषभाक्षः (६००)

वृषप्रियः ॥ ७६ ॥

(६०१) अनिवर्ती (६०२) निवृत्तात्मा (६०३) संक्षेप्ता (६०४)

क्षेमकृच्छिवः

(६०५) श्रीवत्सवक्षाः (६०६) श्रीवासः (६०७) श्रीपतिः (६०८)

श्रीमतांवरः ॥ ७७ ॥

(६०९) श्रीदः (६१०) श्रीशः (६११) श्रीनिवासः (६१२) श्रीनिधिः (६१३)

श्रीविभावनः

(६१४) श्रीधरः (६१५) श्रीकरः (६१६) श्रेयः (६१७) श्रीमान् (६१८)

लोकत्रयाश्रयः ॥ ७८ ॥

(६१९) स्वक्षः (६२०) स्वंगः (६२१) शतानंदः (६२२) नंदिः (६२३)

ज्योतिर्गणेश्वरः

(६२४) विजितात्मा (६२५) अविधेयात्मा (विधेयात्मा) (६२६)

सत्कीर्तिः (६२७) छिन्नसंशयः ॥ ७९ ॥

(६२८) उदीर्णः (६२९) सर्वतश्चक्षुः (६३०) अनीशः (६३१)

शाश्वतस्थिरः

(६३२) भूशयः (६३३) भूषणः (६३४) भूतिः (६३५) विशोकः (६३६)

शोकनाशनः ॥ ८० ॥

(६३७) अर्चिष्मान् (६३८) अर्चितः (६३९) कुंभः (६४०) विशुद्धात्मा

(६४१) विशोधनः

(६४२) अनिरुद्धः (६४३) अप्रतिरथः (६४४) प्रद्युम्नः (६४५)

अमितविक्रमः ॥ ८१ ॥

(६४६) कालनेमिनिहा (६४७) वीरः (६४८) शौरिः (६४९) शूरजनेश्वरः

(६५०) त्रिलोकात्मा (६५१) त्रिलोकेशः (६५२) केशवः (६५३) केशिहा
(६५४) हरिः ॥ ८२ ॥

(६५५) कामदेवः (६५६) कामपालः (६५७) कामी (६५८) कांतः (६५९)
कृतागमः

(६६०) अनिर्देश्यवपु (६६१) विष्णुः (६६२) वीरः (६६३) अनंतः (६६४)
धनंजयः ॥ ८३ ॥

(६६५) ब्रह्मण्यः (६६६) ब्रह्मकृत् (६६७) ब्रह्मा (६६८) ब्रह्म (६६९)
ब्रह्मविवर्धनः

(६७०) ब्रह्मवित् (६७१) ब्राह्मणः (६७२) ब्रह्मी (६७३) ब्रह्मज्ञः

(६७४) ब्राह्मणप्रियः ॥ ८४ ॥

(६७५) महाक्रमः (६७६) महाकर्मा (६७७) महातेजाः (६७८) महोरगः

(६७९) महाक्रतुः (६८०) महायज्वा (६८१) महायज्ञ (६८२) महाहविः ॥
८५ ॥

(६८३) स्तव्यः (६८४) स्तवप्रियः (६८५) स्तोत्रम् (६८६) स्तुतिः (६८७)
स्तोता (६८८) रणप्रियः

(६८९) पूर्णः (६९०) पूरयिता (६९१) पुण्यः (६९२) पुण्यकीर्तिः (६९३)
अनामयः ॥ ८६ ॥

(६९४) मनोजवः (६९५) तीर्थकरः (६९६) वसुरेताः (६९७) वसुप्रदः

(६९८) वसुप्रदः (६९९) वासुदेवः (७००) वसुः (७०१) वसुमनाः (७०२)
हविः ॥ ८७ ॥

(७०३) सद्गतिः (७०४) सत्कृतिः (७०५) सत्ता (७०६) सद्भूतिः (७०७)

सत्परायणः

(७०८) शूरसेन (७०९) यदुश्रेष्ठः (७१०) सन्निवासः (७११) सुयामुनः
॥ ८८ ॥

(७१२) भूतावासः (७१३) वासुदेवः (७१४) सर्वासुनिलयः (७१५) अनलः
(७१६) दर्पहा (७१७) दर्पदः (७१८) दृप्तः (७१९) दुर्धरः (७२०)
अपराजितः ॥ ८९ ॥

(७२१) विश्वमूर्तिः (७२२) महामूर्तिः (७२३) दीप्तमूर्तिः (७२४)
अमूर्तिमान्
(७२५) अनेकमूर्तिः (७२६) अव्यक्तः (७२७) शतमूर्तिः (७२८)
शताननः ॥ ९० ॥

(७२९) ऐकः (७३०) नैकः (७३१) सवः (७३२) कः (७३३) किम् (७३४)
यत् (७३५) तत् (७३६) पदमनुत्तमम् (पदम्+अनुत्तमम्)
(७३७) लोकबंधुः (७३८) लोकनाथः (७३९) माधवः (७४०)
भक्तवत्सलः ॥ ९१ ॥

(७४१) सुवर्णवर्णः (७४२) हेमांगः (७४३) वरांगः (७४४) चंदनांगदी
(७४५) वीरहा (७४६) विषमः (अविषमः) (७४७) शून्यः (७४८) घृताशीः
(७४९) अचलः (७५०) चलः ॥ ९२ ॥

(७५१) अमानी (७५२) मानदः (७५३) मान्यः (७५४) लोकस्वामी
(७५५) त्रिलोकधृक्
(७५६) सुमेधाः (७५७) मेधजः (७५८) धन्यः (७५९) सत्यमेधाः (७६०)
धराधरः ॥ ९३ ॥

(७६१) तेजोवृषः (७६२) द्युतिधरः (७६३) सर्वशस्त्रभृतांवरः
(७६४) प्रग्रहः (७६५) निग्रहः (७६६) व्यग्रः (७६७) नैकशृंगः (७६८)
गदाग्रजः ॥ ९४ ॥

(७६९) चतुर्मूर्तिः (७७०) चतुर्बाहुः (७७१) चतुर्व्यूहः (७७२) चतुर्गतिः
(७७३) चतुरात्मा (७७४) चतुर्भावः (७७५) चतुर्वेदः (७७६) ऐकपात् ॥
९५ ॥

(७७७) समावर्तः (७७८) अनिवृत्तात्मा(निवृत्तात्मा) (७७९) दुर्जयः
(७८०) दुरतिक्रमः
(७८१) दुर्लभः (७८२) दुर्गमः (७८३) दुर्गः (७८४) दुरावासः (७८५)
दुरारिहा ॥ ९६ ॥

(७८६) शुभांगः (७८७) लोकसारंगः (७८८) सुतंतुः (७८९) तंतुवर्धनः
(७९०) इंद्रकर्मा (७९१) महाकर्मा (७९२) कृतकर्मा (७९३) कृतागमः ॥
९७ ॥

(७९४) उद्भवः (७९५) सुंदरः (७९६) सुंदः (७९७) रत्ननाभः (७९८)
सुलोचनः
(७९९) अर्कः (८००) वाजसनः (८०१) शृंगी (८०२) जयंतः (८०३)
सर्वविज्जयी ॥ ९८ ॥

(८०४) सुवर्णबिंदु (८०५) अक्षोभ्यः (८०६) सर्ववागीश्वरेश्वरः
(८०७) महाहृदः (८०८) महागर्तः (८०९) महाभूतः (८१०) महानिधिः ॥
९९ ॥

(८११) कुमुदः (८१२) कुंदरः (८१३) कुंदः (८१४) पर्जन्यः (८१५)

पावनः (८१६) अनिलः

(८१७) अमृताशः (८१८) अमृतवपुः (८१९) सर्वज्ञः (८२०) सर्वतोमुखः

॥ १०० ॥

(८२१) सुलभः (८२२) सुव्रतः (८२३) सिद्धः (८२४) शत्रुजित् (८२५)

शत्रुतापनः

(८२६) न्यग्रोधः (८२७) उदुंबरः (८२८) अश्वत्थः (८२९)

चाणूरांधनिसूदनः ॥ १०१ ॥

(८३०) सहस्रार्चिः (८३१) सप्तजिह्वः (८३२) सप्तैधाः (८३३)

सप्तवाहनः

(८३४) अमूर्तिः (८३५) अनघः (८३६) अचिंत्यः (८३७) भयकृत् (८३८)

भयनाशनः ॥ १०२ ॥

(८३९) अणुः (८४०) बृहत् (८४१) कृशः (८४२) स्थूलः (८४३) गुणभृत्

(८४४) निर्गुणः (८४५) महान्

(८४६) अधृतः (८४७) स्वधृतः (८४८) स्वास्यः (८४९) प्राग्वंशः (८५०)

वंशवर्धनः ॥ १०३ ॥

(८५१) भारभृत् (८५२) कथितः (८५३) योगी (८५४) योगीशः (८५५)

सर्वकामदः

(८५६) आश्रमः (८५७) श्रमणः (८५८) क्षामः (८५९) सुपर्णः (८६०)

वायुवाहनः ॥ १०४ ॥

(८६१) धनुर्धरः (८६२) धनुर्वेदः (८६३) दंडः (८६४) दमयिता (८६५)

दमः

(८६६) अपराजितः (८६७) सर्वसहः (८६८) नियंता (८६९)

नियमः(अनियमः) (८७०) यमः(अयमः) ॥ १०५ ॥

(८७१) सत्ववान् (८७२) सात्विकः (८७३) सत्यः (८७४)

सत्यधर्मपरायणः

(८७५) अभिप्रायः (८७६) प्रियार्हः (८७७) अर्हप्रियकृत् (८७८)

प्रीतिवर्धनः ॥ १०६ ॥

(८७९) विहायसगतिः (८८०) ज्योतिः (८८१) सुरुचिः (८८२)

हुतभुग्विभुः

(८८३) रविः (८८४) विरोचनः (८८५) सूर्यः (८८६) सविता (८८७)

रविलोचनः ॥ १०७ ॥

(८८८) अनंतः (८८९) हुतभुग्भोक्ता (८९०) सुखदः (८९१) नैकजः

(८९२) अग्रजः

(८९३) अनिर्विण्णः (८९४) सदामर्षी (८९५) लोकाधिष्ठानम् (८९६)

अद्भुतः ॥ १०८ ॥

(८९७) सनात् (८९८) सनातनतमः (८९९) कपिलः (९००) कपिः

(९०१) अप्ययः

(९०२) स्वस्तिदः (९०३) स्वस्तिकृत् (९०४) स्वस्ति (९०५)

स्वस्तिभुक् (९०६) स्वस्तिदक्षिणः ॥ १०९ ॥

(९०७) अरौद्रः (९०८) कुंडली (९०९) चक्री (९१०) विक्रमी (९११)

ऊर्जितशासनः

(९१२) शब्दातिगः (९१३) शब्दसहः (९१४) शिशिरः (९१५) शर्वरीकरः

॥ ११० ॥

(९१६) अक्रूरः (९१७) पेशलः (९१८) दक्षः (९१९) दक्षिणः (९२०)

क्षमिणांवरः

(९२१) विद्वत्तमः (९२२) वीतभयः (९२३) पुण्यश्रवणकीर्तनः ॥ १११

॥

(९२४) उत्तारणः (९२५) दुष्कृतिहा (९२६) पुण्यः (९२७)

दुःस्वप्ननाशनः

(९२८) वीरहा (९२९) रक्षणः (९३०) संतः (९३१) जीवनः (९३२)

पर्यवस्थितः ॥ ११२ ॥

(९३३) अनंतरूपः (९३४) अनंतश्रीः (९३५) जितमन्युः (९३६) भयापहः

(९३७) चतुरश्रः (९३८) गभीरात्मा (९३९) विदिशः (९४०) व्यादिशः

(९४१) दिशः ॥ ११३ ॥

(९४२) अनादिः (९४३) भूर्भुवो लक्ष्मीः (९४४) सवीरः (९४५)

रुचिरांगदः

(९४६) जननः (९४७) जनजन्मादिः (९४८) भीमः (९४९) भीमपराक्रमः

॥ ११४ ॥

(९५०) आधारनिलयः (९५१) धाता (अधाता) (९५२) पुष्पहासः (९५३)

प्रजागरः

(९५४) ऊर्ध्वगः (९५५) सत्पथाचारः (९५६) प्राणदः (९५७) प्रणवः

(९५८) पणः ॥ ११५ ॥

(९५९) प्रमाणम् (९६०) प्राणनिलयः (९६१) प्राणभृत् (९६२)

प्राणजीवनः

(९६३) तत्त्वम् (९६४) तत्त्ववित् (९६५) एकात्मा (९६६)

जन्ममृत्युजरातिगः ॥ ११६ ॥

(९६७) भूर्भुवःस्वस्तरुः (९६८) तारः (९६९) सविता (९७०) प्रपितामहः

(९७१) यज्ञः (९७२) यज्ञपतिः (९७३) यज्वा (९७४) यज्ञांगः (९७५)

यज्ञवाहनः ॥ ११७ ॥

(९७६) यज्ञभृत् (९७७) यज्ञकृत् (९७८) यज्ञी (९७९) यज्ञभृक् (९८०)

यज्ञसाधनः

(९८१) यज्ञांतकृत् (९८२) यज्ञगुह्यम् (९८३) अन्नम् (९८४) अन्नाद

ऐव छ ॥ ११८ ॥

(९८५) आत्मयोनिः (९८६) स्वयंजातः (९८७) वैखानः (९८८)

सामगायनः

(९८९) देवकीनंदनः (९९०) स्रष्टा (९९१) क्षितीशः (९९२) पापनाशनः

॥ ११९ ॥

(९९३) शंखभृत् (९९४) नंदकी (९९५) चक्री (९९६) शार्ङ्गधन्वा (९९७)

गदाधरः

(९९८) रथांगपाणिः (९९९) अक्षोभ्यः (१०००) सर्वप्रहरणायुधः ॥ १२०

॥

॥ सर्वप्रहरणायुधों नमः इति ॥

॥ सर्वप्रहरणायुधों नमः इति ॥

फलश्रुतिः (२२ स्लोक)

इतीदं कीर्तनीयस्य केशवस्य महात्मनः ।
 नाम्नां सहस्रं दिव्यानामशेषेण प्रकीर्तितम् ॥ १२१ ॥
 य इदं शृणुयान्नित्यं यश्चापि परिकीर्तयेत् ।
 नाशुभं प्राप्नुयात् किञ्चित् सोमुत्रेह च मानवः ॥ १२२ ॥
 वेदांतगो ब्राह्मणः स्यात् क्षत्रियो विजयी भवेत् ।
 वैश्यो धनसमृद्धः स्यात् शूद्रस्सुखमवाप्नुयात् ॥ १२३ ॥
 धर्मार्थी प्राप्नुयाद्धर्मं अर्थार्थी चार्थमाप्नुयात् ।
 कामानवाप्नुयात् कामी प्रजार्थी चाप्नुयात् प्रजाम् ॥ १२४ ॥
 भक्तिमान् यः सदोत्थाय शुचिस्तद्गतमानसः ।
 सहस्रं वासुदेवस्य नाम्नामेतत् प्रकीर्तयेत् ॥ १२५ ॥
 यशः प्राप्नोति विपुलं याति प्राधान्यमेव च ।
 अचलां श्रियमाप्नोति श्रेयः प्राप्नोत्यनुत्तमम् ॥ १२६ ॥
 न भयं क्वचिदाप्नोति वीर्यं तेजश्च विंदति ।
 भवत्यरोगो द्युतिमान् बलरूपगुणान्वितः ॥ १२७ ॥
 रोगार्तो मुच्यते रोगाद्बद्धो मुच्येत बंधनात् ।
 भयान्मुच्येत भीतस्तु मुच्येतापन्न आपदः ॥ १२८ ॥
 दुर्गाण्यतितरत्याशु पुरुषः पुरुषोत्तमम् ।
 स्तुवन्नामसहस्रेण नित्यं भक्तिसमन्वितः ॥ १२९ ॥
 वासुदेवाश्रयो मर्त्यो वासुदेवपरायणः ।
 सर्वपापविशुद्धात्मा याति ब्रह्म सनातनम् ॥ १३० ॥
 न वासुदेवभक्तानामशुभं विद्यते क्वचित् ।

जन्ममृत्युजराव्याधिभयं नैवोपजायते ॥ १३१ ॥
इमं स्तवमधीयानः श्रद्धाभक्तिसमन्वितः ।
युज्येतात्मासुखक्षांतिश्रीधृतिस्मृतिकीर्तिभिः ॥ १३२ ॥
न क्रोधो न च मात्सर्यं न लोभो नाशुभा मतिः ।
भवंति कृतपुण्यानां भक्तानां पुरुषोत्तमे ॥ १३३ ॥
द्यौस्सचंद्रार्कनक्षत्रा खं दिशो भूर्महोदधिः ।
वासुदेवस्य वीर्येण विधृतानि महात्मनः ॥ १३४ ॥
ससुरासुरगंधर्वं सयक्षोरगराक्षसम् ।
जगद्वशे वर्ततेदं कृष्णस्य सचराचरम् ॥ १३५ ॥
इंद्रियाणि मनो बुद्धिः सत्त्वं तेजो बलं धृतिः ।
वासुदेवात्मकान्याहुः, क्षेत्रं क्षेत्रज्ञ एव च ॥ १३६ ॥
सर्वागमानामाचारः प्रथमं परिकल्पते ।
आचारप्रभवो धर्मो धर्मस्य प्रभुरच्युतः ॥ १३७ ॥
ऋषयः पितरो देवा महाभूतानि धातवः ।
जंगमाजंगमं चेदं जगन्नारायणोद्भवम् ॥ १३८ ॥
योगो ज्ञानं तथा सांख्यं विद्याः शिल्पादिकर्म च ।
वेदाश्शास्त्राणि विज्ञानमेतत्सर्वं जनार्दनात् ॥ १३९ ॥
ऐको विष्णुर्महद्भूतं पृथग्भूतान्यनेकशः ।
त्रीन्?लोकान्व्याप्य भूतात्मा भुङ्क्ते विश्वभुगव्ययः ॥ १४० ॥
इमं स्तवं भगवतो विष्णोर्व्यासेन कीर्तितम् ।
पठेद्य इच्छेत्पुरुषः श्रेयः प्राप्तुं सुखानि च ॥ १४१ ॥

विश्वेश्वरमजं देवं जगतः प्रभवाप्ययम् ।

भजंति ये पुष्कराक्षं न ते यांति पराभवम् ॥ १४२ ॥

इति श्रीमन्महाभारते अनुशासनपर्वणि श्रीविष्णुसहस्रनाम स्तोत्रं
संपूर्णम्.

॥सर्वे जनाः सुखिनो भवन्तु॥

॥ श्री कृष्णार्पण मस्तु॥

www.yousigma.com